ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **A. D.,** zastoupen Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem, se sídlem nám. 28. října 1898/9, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 1. 2017, čj. OAM-367/ZA-ZA08-ZA14-PD2-2013, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 7. 6. 2017, čj. 41 Az 2/2017-40,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 7. 6. 2017, čj. 41 Az 2/2017-40, **se ruší**.

II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 11. 1. 2017, čj. OAM-367/ZA-ZA08-ZA14-PD2-2013, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 10 200 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce Mgr. Vratislava Taubera, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 11. 1. 2017, čj. OAM-367/ZA-ZA08-ZA14-PD2-2013, žalovaný podle § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen zákon o azylu“), žalobci neprodloužil doplňkovou ochranu.

[2] Žalobce proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobou, kterou krajský soud v záhlaví označeným rozsudkem jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

[3] Krajský soud konstatoval, že v době, kdy byla žalobci rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 1. 2014, čj. OAM-367/ZA-ZA08-ZA14-2013, podle § 14a zákona o azylu udělena doplňková ochrana, která byla posléze prodloužena rozhodnutím žalovaného ze dne 13. 1. 2015, čj. OAM-367/ZA- ZA08-ZA14-PD1-2013, byl tzv. nezaopatřeným dítětem; sdílel domácnost se svými rodiči, jimž byl z důvodu jejich nepříznivého zdravotního stavu udělen humanitární azyl. O rodiče se staral spolu se svým starším bratrem. Situace se u žalobce změnila od září 2016, kdy přestal studovat ekonomickou a jazykovou školu a přestal tedy splňovat podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 zákona o azylu, přičemž jeho vycestování není ani v rozporu s mezinárodními závazky ČR. Žalobce je od září 2016 osobou samostatně výdělečně činnou (prodejce čerstvého pečiva ve stánku) a je schopen se o sebe a své rodiče postarat. Žalobci nic nebrání, aby spolu se svou manželkou (státní příslušnicí Arménské republiky) vycestoval zpět do Arménie, příp. si mohou vyřídit oprávnění k pobytu na území ČR. Po vycestování do Arménie může žalobce svým rodičům pomáhat finančně; osobní péči o ně může zabezpečovat žalobcův bratr.

II. Podstatný obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá rozsudek krajského soudu z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[5] Stěžovatel namítá, že získání oprávnění k živnostenskému podnikání a uzavření sňatku nepředstavuje zásadní změnu v jeho rodinném a soukromém životě. Stěžovatel je sice plnoletý a je schopen se o sebe postarat, ale pomoc potřebují jeho těžce nemocní rodiče. Závěr, že tak může činit jeho bratr, který má na území ČR povolen trvalý pobyt, nemá reálný základ. Uvedené okolnosti žalovaný vůbec nezkoumal a krajský soud pouze stroze reagoval na žalobní námitky a změnu na straně stěžovatele hodnotil jen s ohledem na jeho samostatnost a zaopatřenost. Z dikce zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), je podle názoru stěžovatele zřejmé, že na území ČR nemůže ani požádat o žádné pobytové povolení. Stěžovatel má za to, že rozhodnutí žalovaného, v důsledku něhož by musel vycestovat z území ČR, je v rozporu s mezinárodními závazky ČR, která se zavázala ctít rodinný a soukromý život cizinců a do tohoto práva zasahovat pouze z důvodu zachování veřejného pořádku.

[6] Stěžovatel navrhl, aby NSS napadený rozsudek zrušil a případně zrušil také rozhodnutí žalovaného.

[7] Žalovaný navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl, popř. odmítl. Žalovaný uvedl, že důvody pro opakované udělení doplňkové ochrany u stěžovatele pominuly. Stěžovatel

v ČR podniká, není v pozici nezaopatřeného dítěte a z ekonomického hlediska je schopen se o sebe i své rodiče postarat. S ohledem na jeho *„azylovou historii“* jsou stěžovateli známy podmínky pro udělení pobytového statusu; této možnosti vlastní vinou nevyužil. V zemi původu stěžovateli nehrozí nebezpečí vážné újmy a stěžovatelem požadované opětovné prodloužení doplňkové ochrany je zjevnou snahou o *„legalizaci pobytu“* z důvodů, které nejsou azylově relevantní.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Ve věcech mezinárodní ochrany se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti v souladu s § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, NSS takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[9] Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl NSS již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat mj. tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní právní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[10] Stěžovatel v tomto případě v zásadě namítá nesprávnou aplikaci § 53a odst. 4 zákona o azylu z důvodu nesprávného závěru o pominutí důvodů, pro které mu byla udělena doplňková ochrana. Stěžovatel tedy namítá taková zásadní pochybení krajského soudu, která by mohla mít dopad do jeho hmotně právního postavení a která navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[11] Kasační stížnost je důvodná.

[12] Ze správního spisu je zřejmé, že rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 1. 2014, čj. OAM-367/ZA-ZA08-ZA14-2013, byla stěžovateli na dobu 12 měsíců ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí udělena doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný v tomto rozhodnutí konstatoval, že případné vycestování stěžovatele by představovalo rozpor s mezinárodními závazky ČR. Žalovaný poukázal zejména na stěžovatelovo dosavadní nepřetržité soužití s rodiči, jimž byl v říjnu 2013 pro jejich neutěšený zdravotní stav udělen azyl z humanitárních důvodů. Stěžovatel se spolu se svým starším bratrem, který rodinu finančně zajišťoval, o nemocné rodiče staral a poskytoval jim potřebnou péči. Stěžovatel měl současně možnost navštěvovat střední školu (byl studentem druhého ročníku). Žalovaný jej tedy považoval za nezaopatřené dítě a konstatoval, že

Česká republika je vázána chránit soukromý a rodinný život osob ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publ. Pod č. 209/1992 Sb.; dále jen „Úmluva“).

[13] Rozhodnutím žalovaného ze dne 13. 1. 2015, čj. OAM-367/ZA-ZA08- ZA14-PD1-2013, byla stěžovateli prodloužena doplňková ochrana o 24 měsíců, neboť na straně stěžovatele nedošlo od udělení doplňkové ochrany k podstatné změně.

[14] Dne 5. 12. 2016 požádal stěžovatel o opětovné prodloužení doplňkové ochrany. Pobytovou kontrolou ze dne 12. 12. 2016 bylo zjištěno, že stěžovatel s manželkou (sňatek uzavřeli v prosinci 2016), bratrem a jeho manželkou, jakož i se svými rodiči společně bydlí v rodinném domě. Stěžovatel již není studentem denního studia na střední škole (přerušil též studium angličtiny) a provozuje živnost v oboru pekárenství jako jeho bratr. V rámci pohovoru k žádosti o prodloužení doplňkové ochrany stěžovatel dne 5. 1. 2017 uvedl, že o její prodloužení žádá z důvodu invalidity svých rodičů. Studia musel stěžovatel zanechat z ekonomických důvodů a v důsledku zhoršeného zdravotního stavu svých rodičů, zejména matky. Rovněž se stává, že jeho otec zůstane 2 až 3 dny ležet a je nutné se postarat o jeho základní potřeby (např. hygiena). Matce museli koupit rotoped a spolu s bratrem musí rodičům kupovat léky, protože nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění. Studium by stěžovatel rád dokončil, nyní od září 2016 podniká. Stěžovatel rodině přispívá na elektřinu, jídlo, na léky a zdravotní pomůcky pro rodiče, neboť jeho bratr sám vše nezvládá – sice platí větší část nákladů, ale má také svou rodinu.

[15] Krajský soud u jednání dne 7. 6. 2017 provedl k důkazu zprávy – traumatologická vyšetření Nemocnice Znojmo ze dne 8. 2. 2017, z nichž vyplývá, že rodiče stěžovatele S. D. a M. A. jsou od roku 2013 léčeni na ambulanci ortopedicko - traumatologického oddělení ve Znojmě, nejsou schopni chůze bez berlí a vzhledem k závažnosti jejich zdravotního stavu a těžkému poškození pohybového aparátu je nezbytná rozsáhlá a trvalá péče jinou osobou.

[16] Podle § 53a odst. 4 věta třetí zákona o azylu ministerstvo prodlouží dobu, po kterou je udělena doplňková ochrana, v případě, že osobě požívající doplňkové ochrany i nadále hrozí vážná újma (§ 14a zákona o azylu) a nenastanou-li důvody pro její odejmutí (§ 17a zákona o azylu).

[17] S ohledem na to, že žalovaný důvod pro neprodloužení doplňkové ochrany spatřuje v tom, že pominuly důvody pro udělení (prodloužení) doplňkové ochrany stěžovateli, musí NSS v této souvislosti připomenout závěry uvedené v rozsudku NSS ze dne 29. 6. 2011, čj. 7 Azs 21/2011-57, podle nichž platí: „*Odnětí doplňkové ochrany podle § 17a odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je možné, pouze pokud okolnosti, které vedly k jejímu udělení, zanikly nebo se změnily do té míry, že jí již není zapotřebí. Pro účely rozhodování o odnětí doplňkové ochrany jsou tyto okolnosti fixovány v důvodech rozhodnutí o jejím udělení a následně je nelze beze změny či zrušení tohoto rozhodnutí (např. cestou mimořádných opravných prostředků) měnit. Důvodem odnětí doplňkové ochrany podle § 17a odst. 1 písm. a) citovaného zákona proto nemůže být, dospěje-li správní orgán dodatečně k závěru, že tato*

ochrana vůbec neměla být rozhodnutím o jejím udělení poskytnuta, a snaží-li se jejím odnětím „revidovat" původní rozhodnutí."

[18] NSS musí přisvědčit kasační námitce, že žalovaný a krajský soud při svém rozhodování dostatečně v návaznosti na důvody udělení doplňkové ochrany nezohlednili péči, kterou nadále potřebují těžce nemocní rodiče stěžovatele. V projednávané věci totiž nelze přehlédnout, že důvodem udělení doplňkové ochrany stěžovateli byla nejen jeho tehdejší nezaopatřenost, ale také nutnost (z povahy věci) *osobní péče*, kterou spolu se svým bratrem zajišťoval svým invalidním rodičům, kterým byl udělen právě z důvodu jejich neutěšeného zdravotního stavu humanitární azyl. Není přitom sporu o tom, že rodiče stěžovatele s ohledem na svůj zdravotní stav nadále vyžadují celodenní *osobní péči*. V projednávané věci s ohledem na zdravotní stav a poměry rodičů stěžovatele nelze redukovat péči stěžovatele o ně jen na péči finanční, jak nesprávně učinil žalovaný a poté rovněž krajský soud. Z údajů uvedených stěžovatelem, jakož i z obsahu správního spisu a provedených důkazů, je rovněž zřejmé, že rodiče stěžovatele jsou odkázáni na své syny také ve vztahu k zajištění nezbytných léků a zdravotních pomůcek.

[19] NSS proto konstatuje, že ze dvou důvodů, pro které byla stěžovateli udělena doplňková ochrana, stále přetrvává důvod spočívající v jeho osobní péči o invalidní rodiče. Žalovaný i krajský soud tedy dospěli k nesprávnému závěru, že okolnosti, které vedly k udělení doplňkové ochrany stěžovateli, zanikly, anebo se změnily do té míry, že jí již není zapotřebí.

[20] Z výše uvedeného rovněž plyne, že nadále platí závěr žalovaného vyjádřený v jeho rozhodnutí ze dne 16. 1. 2014 o udělení doplňkové ochrany stěžovateli, že případné vycestování stěžovatele představuje rozpor s mezinárodními závazky ČR, a to konkrétně se závazkem vyplývající z čl. 8 Úmluvy. Žalovaný přitom při udělení doplňkové ochrany v této souvislosti zejména posuzoval právě stěžovatelovo dosavadní nepřetržité soužití s rodiči, o které již ve své vlasti při jejich invaliditě spolu se svým bratrem pečoval. Tento původní závěr žalovaného je i dle názoru NSS správný, neboť čl. 8 Úmluvy poskytuje ochranu soukromému a rodinnému životu. V této souvislosti je také vhodné zmínit, že osobní péče stěžovatele o jeho invalidní rodiče ve své podstatě představuje plnění vzájemné vyživovací povinnosti (srov. § 910 odst. 1 občanského zákoníku). Součástí soukromého života je přitom rovněž rodinný život zahrnující také vztahy mezi blízkými příbuznými, neboť k rodinnému životu patří nejen sociální a morální vztahy, ale i zájmy materiální povahy jako je právě např. vyživovací povinnost (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 1. 3. 2000, sp. zn. II. ÚS 517/99).

IV. Závěr a náklady řízení

[21] NSS na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu.

[22] S ohledem na to, že v posuzovaném případě byly již v řízení před krajským soudem důvody pro to, aby rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno, nevrátil NSS věc krajskému soudu k dalšímu řízení, neboť by při respektování názoru vysloveného NSS v tomto rozhodnutí a vzhledem k charakteru vytýkaného pochybení nemohl vady napadeného rozhodnutí žalovaného nikterak zhojit. NSS proto současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu postupoval podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. a zrušil také rozhodnutí žalovaného a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který vyslovil NSS ve zrušujícím rozsudku, je správní orgán za přiměřeného použití § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán.

[23] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne NSS v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší vůči žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení.

[24] Stěžovatel byl v řízení před krajským soudem a NSS zastoupen advokátem Mgr. Vratislavem Tauberem, náleží mu tedy náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif).

[25] Náklady stěžovatele za řízení o žalobě před krajským soudem spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi za zastupování ve výši 2 x 3 100 Kč za dva úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení a účast u jednání krajského soudu dne 7. 6. 2017 [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a g) advokátního tarifu], a dále paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 2 x 300 Kč za dva úkony právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy náklady vynaložené stěžovatelem na jeho právní zastoupení v řízení před krajským soudem činí částku 6 800 Kč.

[26] Dále stěžovateli přísluší vůči žalovanému náhrada nákladů za řízení o kasační stížnosti před NSS, které spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi za zastupování ve výši 3 100 Kč za jeden úkon právní služby, tj. podání kasační stížnosti [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], a dále paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy náklady vynaložené stěžovatelem na jeho zastoupení v řízení před NSS činí částku 3 400 Kč.

[27] Za řízení před krajským soudem a NSS tedy přísluší stěžovateli vůči žalovanému náhrada nákladů řízení v celkové výši 10 200 Kč, přičemž zástupce stěžovatele nedoložil, že by byl plátcem DPH.

pokračování

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 6. prosince 2018

Ondřej Mrákota
předseda senátu